

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa Z. D.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora Generalnego
i Prezesa Sądu Okręgowego w K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 stycznia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 13 listopada 2013 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego
w (...) adwokatowi M.K. kwotę 5400
(pięć tysięcy czterysta) złotych powiększoną o należny
podatek VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej
z urzędu powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio - kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego.

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu – w interesie publicznym – ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powód Z. B. wniosek o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania oparł na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Zdaniem powoda w sprawie występują istotne zagadnienie prawne, czy wobec skrajnej nieporadności procesowej strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika art. 5 i 212 § 2

k.p.c. mogą być rozumiane w ten sposób, że sąd jest zobowiązany udzielić takiej, w razie uzasadnionej potrzeby takiej stronie pouczeń o możliwości ubiegania się o ustanowienie adwokata lub co do możliwości przystąpienia do sprawy odpowiedniej organizacji pozarządowej. Poza tym zdaniem wnoszącego skargę kasacyjną istnieje potrzeba wykładni budzącej poważne wątpliwości art. 59 k.p.c. w celu bliższego określenia kryteriów, którymi mogłyby kierować się sądy w celu ustalenia w jakich sprawach udział prokuratora należałoby uznać za potrzebny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl.).

Tych wymagań nie spełnia przedmiotowy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z tej przyczyny. Wskazane zagadnienia, ze względu na występujące w obu przepisach tj. w art. 5 i 212 § 2 k.p.c. elementy ocenne np.: „uzasadniona potrzeba”, „niezbędne pouczenia”, „celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego”, zależą od konkretnych okoliczności faktycznych występujących w konkretnej sprawie. Podkreśla to również Sąd Najwyższy w swoim orzecnictwie (zob. między innymi postanowienie z dnia 15 września 2011 r., II CZ 53/11, niepubl. lub wyrok z dnia 30 czerwca 2010 r., V CSK 1/10, niepubl.). Poza tym muszą to być ustalone w sprawie okoliczności faktyczne.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tego wymagania. Nie budzi przy tym wątpliwości, że także zastosowanie przez sąd art. 59 k.p.c. zależy od oceny konkretnych okolicznościach faktycznych sprawy.

Z tych względów uznając, że nie zostały spełnione przesłanki przejęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. postanowił jak wyżej.

Sąd Najwyższy uwzględniając trudną sytuację materialną powoda przedstawioną w formularzu (k.486 i 487) Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania kasacyjnego. O kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 19 w związku z § 6 pkt 7, 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r. poz. 461 z późn. zm.). Sąd Najwyższy tym samym uznał, iż nie było podstaw do przyznania opłaty wyższej od stawek minimalnych.